

LAIŠKAI ANDROMACHAI

A. TYRUOLIS

Seniau lietuviai turėjo ir, be abejo, daug kur tebeturi ir dabar gražų paprotį — Per Kūčių vakarienę prisiminti ne tik gyvuosius, bet ir mirusiuosius. Taip visa šeima lyg ir padidėdavo prie drauge esančiųjų prisidėdavo ir svetur išklydę ir jau amžinybėn išėjusieji.

Tokį gražų paprotį mūsų skaitančiajai visuomenei neseniai priminė poetas Bern. Brazdžionis, suredagavęs 1971 auto nelaimėj žuvusio savo bičiulio rašytojo Juozo Tininio pomirtinį raštų tomelį, pavadintą „Laiškai Andromachai“. Knyga kiek saviško, bloknotinio pobūdžio, bet išleista dailiai, skoningai, su dail. Alf. Dociaus iliustracijomis. Šiuo leidiniu kartu pagerbiamas ir dailininkas, miręs 1973 gegužės 29 Toronte.

Aukštaitis, kilęs iš Panemunėlio valsčiaus, gimęs 1907 (ne „pajauintais“ 1911), Juozas Tininis buvo gana mokslingas vyras. Baigęs Vytauto Didžiojo universitete klasikinę filologiją, studijas jis gilino Prancūzijoje, Tuebingene, Los Angeles, Vienoje, kur buvo parašęs disertaciją „Das Aesthetische in der Dichtung des Lukrez“ (Estetiškumas Lukrecijaus kūryboje). Eilę metų dirbo pedagoginį darbą Lietuvoj, o nuo 1965 dėstė lietuistiką Kalifornijos universitete Los Angeles. Nuo 1955 jis buvo Lietuvių Dienų literatūrinio skyriaus redaktorius.

Anksti ėmė reikštis kaip literatūros kūrinių vertėjas. Dar 1938 Sakalas buvo išleidęs jo verstą St. Pierre romaną „Paulius ir Virginija“. Daug vertimų spausdino periodinėj ano meto spaudoj, kaip Ryte, Ateityje, Naujojo Romuvoj ir kitur. Tremtis išjudino Juozo Tininio kaip rašytojo talentą. Išleido du novelių rinkinius „Sužadėtinė“ (1957) ir „Nuskandintą žiedą“ (1971), o rankraštų liko trečiasis — „Neatskleista paslaptis“. Romanas „Dailininko žmona“ (1970) susijęs su lietuvių gyvenimu Austra-

lijoj, kurią autorius gerai žeko pažinti. Tad persikėlimas į Ameriką buvo ypač produktyvus literatūrinis atžvilgiu. Šalia to jis reišėsi ir kaip filologas bei kalbininkas, tarp kitko gana kritiškai atsiliepdamas ir apie Č. Gedgaudo darbą „Mūsų praeities paieškant“, nors iš tikrųjų ta knyga parašyta visai kitu metodu ir būdu, negu reikalauja akademinė lingvistika bei istorija.

Memorialinis leidinys pavadintas „Laiškai Andromachai“, nes šiuo pavadinimu autorius jau buvo paskelbęs keletą laiškų, kurie turėjo sudaryti meilės romaną laišku forma, panašiai kaip Goethės „Verterio kančios“. Šiam leidinyje randame 11 tokių laiškų, kurie eina numatyto romano fragmentais. Jų vertė, žinoma, nėra vienoda, bet būdinga tai, kad autorius norėjo sukurti ne tik meilės, bet ir pažintinį romaną: į jį įeina nemaža žinių iš meno ir aplamai istorijos, iš įvairių autoriaus lankytų vietų. Romanui tai, be abejo, būtų pridėję žymaus svorio. Su šiais fragmentais susipažinęs, skaitytojas ras ir to, kas jam dar bus nauja, nežinoma, ypač jei nebus lankęs minimų kraštų.

Antrąją šios knygos dalį redaktorius pavadino „Rašytojo alter ego“. Ko autorius nepajėgęs ar nedrįsęs pasakyti originaliu žodžiu, tatau išreiškęs vertimais. Čia randame nemažą pasaulinės literatūros autorių, iš kurių galima spręsti apie Juozo Tininio literatūrinį skonį ir išprusimą. Ta literatūra jam buvo nesunkiai prieinama tiesiogiai, nes gerai mokėjęs bent 10 kalbų, iš kurių laisvai galėjo versti į lietuvių kalbą.

Čia randame fragmentų iš V. Hugo, Tagorės, St. John Perses (jis bemaž išimtinai priklauso poezijai) ir kt. Tagorės trumputę „Dukrelę“ būtų tiesiog galima pavadinti savo rūsies novele — tai pavyzdys, kaip gerai novėle turėtų atsiskleisti. Nemaža trumpesnių įvairių autorių ypač filosofinių pasisakymų, aforizmų,

kuriuos velionis ypač vertino ir mėgo.

Žymiai daugiau į šią knygą sudėta poezijos vertimų iš rankraštinių palikimo. Čia randam nemažą vokiečių modernių autorių, kaip Ivan Goll, Joh. Bobrowski (su lietuviškom temom), N. Sachs, A. Gustas (vokiškai rašanti lietuvaitė — gaila, lietuvių literatūrai prarasta!). Bet žymiai daugiau iš naujosios graikų poezijos. Tiems vertimams paskatų davęs graikų poetas Seferis, 1963 laimėjęs Nobelio premiją. Tais vertimais J. Tininis pasireiškia visu poetinės išraiškos pajėgumu. Miela skaityti tuos moderniu stilium laisvais ritmais parašytus eilėraščius. Bet, kaip redaktorius sako, tai tik „nedidelė dalelė, ką J. Tininis yra išvertęs ir išspausdinęs“. Pvz. čia pasigestum jo verstos japonų poezijos, kurią jis buvo gan gyvai perdavęs. Be abejo, daug kas nebuvo ir prieinama, pvz. dar Lietuvoj atlikti vertimai.

Rašytojas Juozas Tininis Darbininko redakcijoje.

Tačiau ir tai, kas čia duota, yra visiškai deramas paminklas tragikai žuvusiam rašytojui, artimam ir mielam bičiuliui.

NUSKANDINTO ŽIEDO NOVELĖS

Nidos leidykla (Anglijoje) su 1970 metų data (viršelyje 1971) išleido Juozo Tininio penkiolikos novelių rinkinį.

Dar neseniai teko aptarti ir pasidžiaugti Tininio romanu Dailininko žmona, kur grakščiaame junginyje autorius sudė švelnų, užslėptą sarkazmą, kartais melancholiškas nuobėgas į egzotinę Australijos gamtą, kartais aštrų piūvį per kengūrų kontinento žmogaus dvasią ir daugiur žvelgė per groteskinę linzę.

Dabar Tininis stovi prieš skaitančiąją auditoriją su nauja knyga, su penkiolikos, novelių rinkiniu.

Perskaičius penkioliką trumpų, labai kondensuotų ir tiksliausia to literatūrinio žanro prasme tikras novelės ima apgailestavimo pojūtis: kodėl tik penkiolika? Dažnai tokie, daugiur beveik šedevriškai puikūs, taip žinoviškai išieškoti žanro atžvilgiu, taip mopasaniškai žaismingi, atsimenant pirmąjį Maupasant'o novelių periodą, tokio blizgančiai - nušlifuoti (floberiško) sakinio, kad ir vėl ima klausimas: kodėl tik penkiolika, ne sakysim, dvidešimt penki?

Su šiuo rinkiniu Tininis susikūrė puikaus novelisto titulą. Šiam labai sunkiam žanrui mūsų padangėje vis kažko trūko. Kartais jis buvo

per sunkus, kartais per plačios apimties ties dėstoma tema, kartais jam trūko sakinio kondensuotumo, kartais susludavo tipinga finalinė atmazga. Šiam žanrui pasiekti ir studijuoti rašytojai dažnokai naudoja modernius užsieniečius, jau praradusius sąsają su klasiška, prancūzų iškelta į šedevrinį aukštį, novele. Okupuotoje Lietuvoje tikros novelės žanras visiškai prarastas, jį užgožė apsakymas ir apysaka. Čechovas, kuris rusams yra novelės diktatas; nebuvo prancūziškojo stiliaus novelės meistras.

Savo Nuskandintas žiedas rinkinyje Tininis atsiremia į novelės meistriškumo šaltinius, į prancūzus. Skaitytoją iš karto suima didžiulis novelių fono diapazonas. Jis be galo įvairus laikotarpio, geografinės aplinkos, tipų pasirinkimu. Kaž kaip neįtikimai apgaulingai suskamba toks platus fono pristatymas tikrai penkiolikoje novelių. Ir knygą perskaičius atrodo, kad skaitytojas skaitė kelioliką knygų. Bet ne fonas sudaro novelės esmę. Novelės esmę sudaro momentališkas autoriaus įvadas į vyksmą, kur personažai ateina iš karto su savo siekiu ir sąvok problema, vos nuskamba pirmieji veikalo sakiniai.

Šviesa, kuri nušviečia trumpą kūrinį, yra autoriaus požvelgis į nuotyki, dėstomą kūrinį. Čia Tininis puikus. Vienur tai grynai sarkastiškas šypsniš. Kitur groteska ryškina herojų sandūrą. Kartais į mus padvelkia melancholija, ypač kada liečiama gamta.

Novelė ieškant brangakmenių sklidina neramaus žmonių erzelio greta didingos ir amžinos australiškos dykumos gamtos. Ši novelė, kuri savo plotyje dvelkia į mus lyg ir nuotykingo miniatiurinio romano dvasia, savo esme iširikiuoja į novelę tikrai trimis paskutiniais žodžiais. Tie trys paskutiniai veikalo žodžiai atelina į skaitytojo sąmonę taip staiga ir taip pabliškiančiai, tartum šūvis ties ausimi.

Novelė Anna Sorgen, kupina kilnaus graudulio, kontrastuoja su Nakties Paukščiu. Autorius tai išgavo priešpastatęs motinišką kilumą žmonių lėkstuimui. Lilita žavi savo biblišku motyvu, kurio išvados niekas nenuginčys. Prancūziška skrybelaitė yra tipinga groteska ir Julijos paslauga yra feljetoninio pobūdžio novelė. Aicha, Veni Creator, Testamentas, Vandis, Alpių vėjas, Meilės matamorfozės, Nuskandintas žiedas, Gyvenimo tikslas, Nepripažinta poetė, yra likusių novelių pavadinimai.

Jos visos (novelės) turi savo kondensuotumą iki maksimumo. Tam atsiekti autorius niekur "neužmiršo" pabėgti, nors aplinkybės vilioja, į plačias lankas, praturtinti kūrinį platesniu fonu, herojaus biografiniai daviniai, susižavėti gamta. Tos ydos vis ir vis mūsų novelės tipe veikalą išmuša iš savo žanro ir suartina su apysaka arba mini-romanu.

Tininis, kartu, yra didelis realistas. Jis nemėgsta savo novelei užmesti kokią įtartinę abstraktinę, egzistencinę ar mistinę skraistę. Visos penkiolika šio rinkinio novelių išlaikytos sodraus realizmo fone. Jų siužete neišduota klasiškinė novelės dogma: skubiai sumegsti dėstymą, duoti veidų ir interesų profilį, atpasakoti įvykio šikčius ir trenkti atmazgos akordu.

Nuskandinto žiedo rinkinys dvelkia į mus savo tikru žanru, kur ankstyvos prancūziškosios novelės renesansas, ateina į mus estetiškai išieškota forma. Žmonių tipas, nuo kilniai dvasinio, iki gyvališkai nešvaraus, nužengia per tuos penkioliką dalykų, ir susidaro keista iliuzija, tartum paskutinį šio rinkinio puslapį užvertę,

esi perskaitęs penkioliką knygų.

Jurgis Gliuda

KŪRYBA

BANGOS ATNEŠTOJI

Lietuviškosios knygos klubas pernai išleido rašytojo Juozo Tininio pirmąjį romaną "Dailininko žmona".

1957 metais J. Tininis išleido novelių rinkinį "Sužadėtinė", kuris sulaukė palankių atsiliepimų. 1938 metais autorius išvertė St. Pierre novelę "Paulius ir Virginija". Taip pat J. Tininis žinomas, kaip daugelio recenzijų ir šiaip gerų rašinių literatūros temomis autorius.

Jau savo "Sužadėtinėje" Tininis mokėjo atrasti savo išraiškos metodą ir savo sakinį. Sakinys buvo susijęs su neutralaus vaizdavimo metodu ir įgavo tam tikrą reljefą. Sakinys savyje

turėjo tam tikrą rafinuo-tumą, išieškojimą ir, pa-tenkinantį savo propor-cijomis, darnumą.

Su tokiu pat metodu autorius pasirodė ir šia-me, savo pirmame roma-ne. Romano siužetas yra naujas. Veiksmas vyksta Australijos lietuvių tarpe. Kengūrų kontinen-to egzotika įtaigojo auto-riui savotiškai naujus tipus. Tai dailininkas Al-gis Vilmantas, jo žmona australė Moira ir aust-ralas Algio meilės varžo-vas, Henry Bell. Dar yra keli personažai, ku-riems autorius pavedė eiti daugiau ar mažiau rezonieriškas pareigas.

Tačiau, šie, rezonieriai, irgi nenuskriausti savo individualiais bruožais.

Dailininkas Algis įsi-mylį į gražuolę Moirą. Tai spontaniška meilė iš pirmo žvilgsnio. Ir tas meilės gaisras įve-da visą romaną į aibes situacijų, kurios vienos yra sentimentalios, kitos pristatytos sarkaz-mo šviesoj, trečios ko-miškos. Algis, kaip at-rodo, nepamilo Moiros kaip gilesnės meilės partnerio, bet įsimylė-jo ją tik dėl jos išvir-šinio grožio. Niekad nėra progos patirti, ar Moira bėnt kiek mylėjo Algį; tačiau ji sutiko už jo tekėti, kada jis tapo pakankamai materialiai prasikūręs. Čia atsiranda australas Henry Bell kuris, po visos grandinės įvykių, paveržia iš Algio Moirą, apdovano-ja ją, Algiui net nenu-jaučiant, savo kūdikiu, ir Algis apleidžia nesve-tingą jam kontinentą, iš-vykdamas į Ameriką.

Australija buvo nesve-tinga dailininkui Algiui ne dėl jo materialinių sunkenybių. Anaip tol, jis materiliai kūrėsi ne blogai. Bet jis, atrodo iš teksto, nesuprato vie-tos žmogaus dvasinės struktūros. Australai jam visi atšiaurūs, ta-čiau graži australė Moi-ra žavi jį savo fiziniu grožiu. Pastatęs ant sa-vo siekių pedestalą fi-zinį labai grubios mo-

ters grožį, Algis pralai-mi visą savo spontaniš-kos meilės epizodą gru-biam kaip Moira, aust-ralui Henry Bell. Epizo-diniai personažai lietu-viai romane taip pat įvai-rūs. Vieni jų idealisti-niai nusiteikę, kiti gi dėl materialinių išskaičia-vimų, ardo savo santuo-ką.

Šiame Tininio romane siužetas savimi priden-gia autoriaus pavaizduo-tą dviejų idėjų kovą. Vie-na idėja yra Algis, nuo-latos siekiąs iliuzijos. Kita idėja yra egoistinė idėja, egocentrinė ir bru-taliai - materialistinė. Tai gražioji australė Moira. Ir kas būdingiau-sia šiai knygai, įvykių slinktis, epizodų grandinės, dialogo ir konflik-tų užuomazgos ir ato-mazgos pavaizduotos tam tikros švelnios gro-teskos metodu. Autorius dažnai žaidžia skaityto-jo susigaudymo pastango-mis: kiek čia yra natū-ralumo ir kiek čia skam-ba vien pašaipai ir sar-kazmas. Įdomus, kai ku-rių situacijų vizdavimo metodas, retkarčiais nu-kiystas (logikoje žinomą reductio ad absurdum premisą. Visų pirma tai yra akla, nesikeičianti dėl bet kurios aplinky-bės Algio meilė Moirai. Tačiau, vos tikta skaity-tojas suvokia, perkelta prasme, Algio sieki ado-ruoti iliuziją, romanas įgauna naujas spalvas ir platesnę virš natūrali-nės vaizdavimo skalę. Tas pat taikoma ir Moi-ros charakteriui. Jai su-prasti reikia suvokti ego-centrinio būdo idėją.

Knyga gerai prisotinta įdomiais ir plastiškai - ryškiais aforizmais. Daugelis sakinių, nusakymų, metaforų suvilioja dar ir dar juos pakarto-tinai perskaityti. Iš po Tininio plunksnos šis ka-tastrofinės meilės gyve-nimas ateina į mus pran-cūzo Villono posakio ženklę: Mais ou sont les neiges d'antan? (kur din-go vakardienos snie-gas?)

JUOZO TININIO SUŽADĖTINĖ

Kiekvieną naują lietuvišką talentą sutinkame su džiaugsmu. Maža mūsų, ir jei būrin ateina naujas žmogus, talentingas ir pajėgus, tai yra šventės diena, nes tai reiškia, kad sustiprėjome.

Su tokiu džiaugsmu sutinkame jau truputį ankstelčiau išėjusią Juozo Tininio novelių knygą *Sužadėtinė* (išleido Terra 1957 m.; 180 psl.).

Svarbiausia, kad J. Tininis, išeidamas su pirmąja knyga, atsineša visiškai subrendusį talentą, taip sakant, ateina visiškai suaugęs, su visomis savo didžiosiomis dorybėmis ir, deja, su ydomis.

Kas gi yra Juozas Tininis?

Pirmiausia — geras pasakotojas. Tai jau didelė dorybė, pagrindinė beletristui. Maugham, taip pat novelės meistras, tiesiog ir šiandien, jau visiškai senatvės sulaukęs, didžiūojasi, kad jis turėjęs pasakotojo talentą ir dėl to net dabar esąs dar vis mėgiamas ir plačiai skaitomas.

Jei Tininis tuo gali didžiūotis kartu su Maugham, tai mūsų lietuviškuoju atveju kai kurios Tininyje prasiveržusios maughamiškos ypatybės vargu į gera išaina tiek pačiam rašytojui, tiek mūsų literatūrai.

Maugham sako, kad jis rašydamas visada laikęsis nesuinteresuotumo. Žmogus jam viskas, o žmogų iškelia intryga.

Toks rašytojo tvirtinimas ir nusistatymas, žinoma, geras ir teisingas, kai iškyla kalba dėl propagandos. Šalin propaganda iš literatūros, šalin aktualija, kuri užkabi na rašytoją už propagandos meškerės, sako Maugham. Kaip nuoširdus Maugham mokinys, Tininis šitai ir laikosi. Bėda tik, kad mokytojas ir mokinys abudu teisingi tol, kol kalbama bendrybėmis. O kai prieiname konkrečiai prie vieno ir kito kūrybos, tai ima aiškėti, kad Maugham ne visiškai taip supranta aktualiją, kaip jis skelbia, o Tininis laikosi savo mokytojo evangelijos labai pažodžiui.

Perskaitykit geriausias Maugham novelės ir pamatysite, kad jis tiesiog medžioja

aktualijas, norėdamas parašyti šviežių ir patrauklių dalykų. Daug keliavo ir važiavo, kad tik galėtų šviežienomis pamaitinti save, iš gyvenimo išsunkti daugiau medžiagos ir dar pačios opiausios. Ne paslaptis, kad egzotiškuose kraštuose įsikūrusios britų kolonijos — valdininkai, misijonieriai ir kitokios britų kultūros nešėjai į svetimus kraštus — tiesiog bijodavo ir nekėsdavo Maugham ir vien dėl to, jog jis dažnai per keldavo jų portretus į savo raštus...

Toks buvo Maugham (dar gyvas, bet šiandien jau dėl senatvės vargu be pavojingąs bijantiems aktualijas mėgstančio rašytojo). Kitoks yra Tininis.

Perskaitykim Tininio knygą. Jo vaizduojamoji atgailininkė, vėliau sesuo Agnietė, dėl to nesuinteresuotumo yra fantazijos, o ne gyvenimo žmogus. Dirbtinokai intrygai ir norui patraukti skaitytoją juo fantastiškesniais ir nuo šiandienyškio gyvenimo juo labiau atitolusiais siužetais Tininis tiesiog parakoja visą knygą. Jo ir ta moteris su gedulu, ir geiša, ir urna, ir tiesiog su mažom išimtim viskas padedama ant aukuro nesuinteresuotumo dievačiui. Dėl to Tininis mėgsta rinktis nelietuvišką siužetą, kuris gal daugiau jam duoda laisvės pabėgti iš gyvenimo į fantaziją. Būdingiausia, kad net ir tais atvejais, kai Tininis imasi vaizduoti lietuvi, su maža išimtimi (ta išimtis bene bus „Andriejus Vinkšna“) lietuviu jame jau nebeatpažinsi. Jis išvirsta į nuotykiui paaukotą žmogų. Geriausias tokio nulietuvavimo pavyzdys galėtų būti Tininio novelė „Safyrai“, kurios lietuvių niekuo nebebūdingi mūsų tautai ar tremtyje gyvenančiai josios daliai. Tai safyrų medžiotojai, išgyvenantieji tokiai profesijai gal ir būdingus nuotykius, bet vargu ar bent vieno lietuviu išgyventus.

Ir vis dėlto, nepaisant šitos klaidies, Tininio talentas matomas ir be akinių. Kas mėgsta skaityti knygas, tą patrauks ir jo „Sužadėtinė“ pasakojimo sklandumu, nekasdienine intryga ir nekasdieniniu gyvenimu (prie to nekasdieniškumo tarpais prisideda ir rašytojo melodramatiška stilizacija).

Mano paties troškimas būtų, kad Tininis sekantioje knygoje pasuktų į tikrąjį gyvenimą, jam gerai pažįstamą, ir savo novelėse pasakiško nuotykiautojo vieta užleistų pirmoje eilėje lietuviui, tegu ir tremtyje — išėivijoje gyvenančiam. Tada io novelės įgautų šviežumo, nes tokiu šviežumu kvėpia visa, kas arti žemės. Taip, seno Zemaitė ir Krėvė, bet jų būtoji aktualija rašte išliko gyva su visu žmogum.

K. Abr.

Antroji "Anykščių šilelio" laida

Labai gerą darbą atliko "Lietuvių Dienų" leidykla, antrąją laidą išleisdama garsųjį vysk. Antano Baranausko "Anykščių šilėlių", į anglų kalbą išverstą poeto laureato Nado Rastenio, redaguotą prof. Juozo Tininio. Kaip ir pirmojoje laidoje, duoti abu tekstai — lietuviškasis ir angliškasis. Tai bus ypač naudinga ir tiems, kuriems pirmiausia rūpi lietuviškasis tekstas. Šį kartą J. Tininis pridėjo platoką įvadą, kuris skaitytoją supažindina su Baranausko gyvenimu ir kūryba. Vertingas jo darbas taipgi knygos gale pridėtas retesnių žodžių, ypač slavizmų, žodynėlis, kurio nebuvo pirmojoje laidoje. Tuo būdu skaitytojas ap rūpintis vispusiškai geru aparatu, įgalinančiu pilniau suprasti patį žymiausių lietuvių poezijos kūrinį po Donelaičio "Metų". Leidėjo pastaboj primenama, kad svetimieji kalti dėl Lietuvos okupacija yra prezidento Wilsono 14 punktų (iš 1918 m.) sulaužymas. Vertėjo "Preliudija" pakaltina svetimą kirvi, skynusį lietuvių girias.

Poetas N. Rastenis "Anykščių šilėlių" į anglų kalbą buvo išvertęs jau 1934 m., minint šimtmetį nuo vysk. Baranausko gimimo. Šis vertimas betgi tebuvo išleistas tik 1956 m., šimtmečio nuo tos poemos atsiradimo išvakarėse. Vertėjas naudojosi lietuviškuoju A. Ramoškos tekstu, išleistu 1916 m. Baltimorėje pagal žymiojo lietuvių kalbininko Jono Jablonskio spaudai paruoštą tekstą, išleistą Tilžėje, 1905 m. (tik nevisai aiškus ryšys su "Aušra").

Šiam leidimui lietuviškasis tekstas imtas iš 1966 m. Vilniuj išleisto "Anykščių šilelio". Tarp lietuviškojo originalo ir angliškojo vertimo yra betgi neatitikimų (ypač p. 35 ir 55), taip kad visas vertimas yra padidėjęs net 18 eilučių. Originalo silabinį

A. TYRUOLIS

metrą (13 skiemenų eilutę su cezūra) vertėjas perdavė daktiliniu metru, eilutę sutrumpindamas iki 9 skiemenų. Šiam metru vertėją bus nuteikęs įžanginis "Anykščių šilelio" eilėraštis (18 eil.), iš tikrųjų paskaitomas daktiliu, bet visas tolimesnis tekstas parašytas silabine eilėdara. Kadangi šis kūrinys daugiausia paremtas akustika, vertėjui nebuvo lengvas uždavinys nugalėti visų tų garsų perdavimą, nekalbant jau apie daugybę įvairiausių botanikos ir zoologijos terminų.

Dar žodis kitas dėl lietuviško teksto. Vieną kitą nelygumą jame užtinki ten, kur į originalą įnešta kaikurių pataisų. Tuo būdu eilutė skiemeniu patrumpėjo arba pailgėjo. Tokių vietų betgi tėra labai nedaug. Be abejonės, kalbininkas yra teisus, poeto žodį "krapkos" pakeisdamas į "kurapkos", bet tuo pačiu "sušlubavo" eilutė kaip ritminis vienetasis. Redaktorius dar buvo užsiėmęs pakeisti kaikuriuos slavizmus, pvz. vietoj "dūmoti" įrašė "galvoti" ir pan., bet toli jis nėjo, palikdamas ir toliau "dūšlą", "svietą", "torielką" ir t. t. Ir gerai padarė, nes pvz. "pasaulis" ar "lėkštė" jau būtų pakenkę ritmui. Bet tokius tarminius žodžius, kaip "trušios", "nugalūstas", gal vertėtų išreikšti bendrinės kalbos žodžiais. Žinoma, tada jau turėtu me netobulą rimą. Dėlto nenustabu, kad pats Baranauskas buvo paruošęs du tekstus — tarminį ir bendrinį.

Siaip ar taip, skaitytojas bus tikrai dėkingas ir vertėjui, ir re-

daktoriui už įdėtą kruopštų darbą, o leidėjui už jo paskelbimą. Antanas Baranauskas, THE FOREST OF ANYKŠČIAI. The original Lithuanian text with the English verse — translation by Nadas Rastenis. Introduction and editing by Juozas Tininis. 2d edition. Los Angeles, Lithuanian Days, 1970. Illus. 61 p. Price \$3.00. — Pridėtas vysk. Baranausko atvaizdas ir lietuviškasis titulinis puslapis.

Tėviškės žiburiai. 1971, vasario 4.